

Valstybinei kainų ir energetikos
kontrolės komisijai

2019-01-21 Nr. D2(10.4-4)- 366
| 2019-01-07 Nr. R2-(RPS)-20

DĖL PAKARTOTINĖS REZERVINĖS GALIOS RINKOS TYRIMO ATASKAITOS VIEŠOSIOS KONSULTACIJOS

Akcinė bendrovė „ORLEN Lietuva“ (toliau – Bendrovė) susipažino su pakartotinei viešajai konsultacijai pateiktu rezervinės galios rinkos tyrimo ataskaitos projektu (toliau – Projektas). Bendrovės specialistų manymu, rengiant ataskaitą buvo išsamiai išnagrinėtos rezervinės galios paslaugų rinkos ir ataskaita parengta labai detalai. Visgi, Bendrovė nesutinka su ataskaitos išvados siūlymu Bendrovę pripažinti didelę įtaką rinkoje turinčiu subjektu dėl šių priežasčių: (i) Projekte klaidingai konstatuojama kolektyvinė dominuojanti padėtis; (ii) sąlygos, kurioms esant Bendrovė su kitais rinkos dalyviais pripažįstama didelę įtaką rinkoje turinčia, yra apibrėžtos selektyviai ir netiksliai.

Dėl kolektyvinės didelės įtakos rinkoje.

Rinkos tyrimas atliekamas vadovaujantis LR Elektros energetikos įstatymo 66 str. pateikta didelės įtakos elektros energijos rinkoje sąvoka. Ši sąvoka yra, iš esmės, analogiška Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 str. formuluotei. Atitinkamai, jų turinys turėtų būti aiškinamas vienodai.

ES teismų praktikoje yra įtvirtina, kad *dominuojančią padėtį gali turėti du ar daugiau teisiškai vienas nuo kito nepriklausantys ekonominiai subjektai su sąlyga, kad ekonominiu požiūriu jie save pateikia arba specifinėje rinkoje veikia kartu kaip kolektyvinis subjektas*. Tai yra – tarp subjektų turi būti ekonominis ryšys ir ekonominė analizė turėtų nustatyti, kad minėti subjektai atitinkamoje rinkoje elgiasi vienodai (T-193/02, Piau, para 110; T-228/97, Irish Sugar, para 46; C-393/92 Almelo, para 42).

Taigi, tam, kad asmuo būtų pripažintas kartu su kitais asmenimis užimantis padėtį, prilygintą dominuojančiai, pagal ES teisę, privalo būti nustatytas atitinkamas ekonominis ryšys tarp šių asmenų. Projekte nenustatyti jokie kolektyviai turimą didelę įtaką rinkoje pagrindžiantys ūkio subjektų ryšiai, taip pat nėra nustatyti ir Bendrovės, AB „Panevėžio energija“, UAB Kauno termofikacijos elektrinė ir AB „Lietuvos energijos gamyba“ sąsajumo ryšiai.

Tai, kad, nėra nustatytas būtinųjų sąlygų dauges, neturėtų stebinti, nes jokie ekonominio ryšio tarp tiriamų subjektų ir nėra, o rinkos sąlygas kasmet formuoja ne Bendrovė viena ar kartu su kitais rinkos dalyviais, bet PSO, priimdamas sprendimus dėl rezervinės galios poreikio ir aukciono reglamento. Atitinkamai, Bendrovė nei viena, nei kartu su kitais rinkos dalyviais, neturi galimybės atitinkamoje rinkoje elgtis *beveik neatsižvelgdama į konkurentus, klientus ir, galiausiai, vartotojus* ir dėl to neturi didelės įtakos tretinio aktyviosios galios rezervo paslaugų, skirtų antrinio aktyviosios galios rezervo atkūrimui, rinkoje.

Dėl sąlygų, kurioms esant Bendrovė su kitais rinkos dalyviais pripažįstama turinčia didelę įtaką elektros energijos rinkoje

Projekte yra tinkamai įvertintas tretinio aktyviosios galios rezervo paslaugų – antrinio rezervo atkūrimui ir įtampų valdymui 330kv perdavimo tinkle pasiūlos pakeičiamumas tik iš vienos pusės ir tik vienintelė AB „Lietuvos energijos gamyba“ gali teikti abi paslaugas. Visgi, Projekte vertinant rinkos dalyvių kolektyviai turimą didelę įtaką rinkoje ir jų turimus pajėgumus, dėl nežinomų priežasčių, visos paslaugos yra vertinamos kartu.

Bendrovė dalyvauja tik tretinio aktyviosios galios rezervo, skirto antrinio avarinio rezervo atkūrimui, kurio teikėjai atrenkami taikant konkurencingą atrankos procedūrą – aukcioną. Kaip VKEKK puikiai žinoma, iki šiol vykę abu aukcionai šioje rinkoje baigėsi tų pačių subjektų pergale ne dėl to, kad rinkoje nebuvo daugiau prieinamų pajėgumų, bet dėl konkurencingesnių pasiūlymų. Pvz., aukciono dėl paslaugos teikimo 2019 m. dalyvių bendri pasiūlyti pajėgumai ženkliai viršijo PSO nustatytą poreikį. Panaši situacija susiklostė ir aukcione dėl paslaugos teikimo 2018 m. T.y. rinkoje pajėgumų yra ženkliai

daugiau nei PSO skelbiamas poreikis. Jei rinkoje esantys pajėgumai neviršytų PSO poreikio, tuomet ir aukcionai nebūtų rengiami, arba jų reglamentas būtų visiškai kitoks. Todėl, Projekto išvados 4 p. siūlomas visų tretinio rezervo paslaugų sujungimas į vieną, nors tik vienas tiekėjas gali teikti visas šias paslaugas, yra netikslus ir esmingai keičiantis Bendrovės įtakos rinkoje lygmens vertinimą.

Dėl aukščiau išvardintų priežasčių nepritariame Projekto išvadai pripažinti Bendrovę turinčia didelę įtaką elektros energijos rinkoje:

- Projekte nėra nustatyti ryšiai tarp rinkos dalyvių, kurie yra esminė sąlyga kolektyviam didelės įtakos rinkoje konstatavimui;

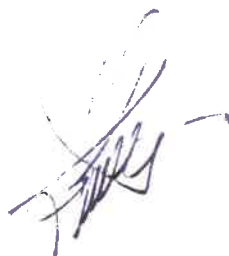
- Bendrovė dalyvauja tik tretinio aktyviosios galios rezervo, skirto antrinio avarinio rezervo atkūrimui, rinkoje, todėl vertinant Bendrovės įtaką šioje rinkoje, turi būti vertinami tik šioje rinkoje skelbiamas PSO poreikis ir joje esantys Bendrovės ir kitų rinkos dalyvių pajėgumai.

Atitinkamai, Bendrovė turėtų būti išbraukta iš Projekto išvadų 5 p. formulotės.

Tikimės, kad į šias pastabas bus atsižvelgta. Esame pasirengę bendradarbiauti teikiant papildomus paaiškinimus.

Pagarbiai

Generalinio direktoriaus pavaduotojas
gamybinės veiklos valdymui

Dainius Čiuta

Originalas nebus siunčiamas

2019-01-18

Kęstutis Starkus, Tel. 844392614, E-paštas: Kestutis.Starkus@orlenlietuva.lt
Stasys Bliūdžius, Tel. 844393552, E-paštas: Stasys.Bliudzius@orlenlietuva.lt